

Ekonomická Univerzita v Bratislave
Fakulta Hospodárskej Informatiky

Evidenčné číslo:103002/B/2019/3610315797264420

Spoločenská zodpovednosť podnikania a jej výhody pre podnik

Bakalárska práca

Bratislava 2019

Dávid Hanušovský

Ekonomická Univerzita v Bratislave
Fakulta Hospodárskej Informatiky

Spoločenská zodpovednosť podnikania a jej výhody pre podnik

Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a auditorstva

Školiteľ: Ing. Kornélia Lovciová

Bratislava 2019

Dávid Hanušovský

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracoval samostatne, na základe získaných teoretických poznatkov, a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Bratislava

.....

Abstrakt

HANUŠOVSKÝ, Dávid: *Spoločenská zodpovednosť podnikania a jej výhody pre podnik*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky: Katedra účtovníctva a audítorstva – Vedúca bakalárskej práce: Ing. Kornélia Lovciová. – Bratislava: FHI EU, 2019 38 s.

Cieľom práce je definovať pojem spoločensky zodpovedné podnikanie a priblížiť verejnosti jeho vplyv na zlepšovanie kvality života, pomocou zavádzania princípov plynúcich z tejto formy podnikania. Spoločensky zodpovedným podnikom sú poskytované dotácie na ich činnosť, práca teoreticky vymedzuje pojem dotácia a obsahuje analýzu v ktorej je obsiahnuté ich účtovanie, vykazovanie v účtovnej závierke a ich vplyv na výsledok hospodárenia v podniku účtujúcom v sústave podvojného účtovníctva. Práca je rozdelená do 3 kapitol a obsahuje 7 tabuliek. V prvej kapitole je obsiahnutý súčasný stav riešenej problematiky spoločensky zodpovedného podnikania, stakeholderov a inovácií doma a v zahraničí. V druhej kapitole sú uvedené ciele práce a metódy skúmania, ktoré boli v práci použité. Tretia kapitola pozostáva z analýzy účtovania a vykazovania dotácií a ich vplyvu na výsledok hospodárenia v konkrétnom podniku účtujúcom v sústave podvojného účtovníctva. Záverečná kapitola opisuje závery, ku ktorým sme v práci dospeli.

Kľúčové slová:

Spoločensky zodpovedné podnikanie, stakeholderi, dotácie, inovácie, ekoinovácie, ochrana životného prostredia, trvalo udržateľný rozvoj.

Abstract

HANUSOVSKY, David: Corporate social responsibility and its benefits for the enterprise.
- University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. - Head of Bachelor Thesis: Ing. Kornelia Lovciová. - Bratislava: FHI EU. 2019. 38 p.

Final thesis's aim is to define term corporate social responsibility and to explain to public it's impact on life quality improvement by applying principles related to this kind of business strategy. Social responsible enterprises are provided with subsidies for their activities. The paper explains term subsidies and includes analysis which contains of bookkeeping of subsidies, it's reporting in financial statements and it's impact on enterprise's profit in accounting entity which uses double-entry bookkeeping. The paper consist of 3 chapters and it includes 7 tables. The first chapter includes clarification of corporate social responsibility, stakeholders and inovations. The second chapter deals with main objective of the paper and examination methods, which have been used in the paper. The third chapter deals with bookkeeping of subsidies, it's reporting and creating of financial statements which are related to it in specific enterprise which uses double-entry bookkeeping. The last chapter explains conclusions, which have been made in the paper.

Key words:

Corporate social responsibility, stakeholders, subsidies, inovations, ecoinovations, environmental protection, sustainable development.

Obsah

Úvod.....	7
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	8
1.1 Spoločensky zodpovedné podnikanie a stakeholderi.....	8
1.1.1 Trojstupňový model spoločenskej zodpovednosti podnikania	9
1.1.2 Stakeholderi.....	10
1.2 Spoločensky zodpovedné podnikanie na Slovensku.....	11
1.2.1 Porovnanie spoločensky zodpovedného podnikania v Európskej Únii a na Slovensku.....	11
1.2.2 Ocenenia v oblasti spoločensky zodpovedného podnikania na Slovensku.....	13
1.3 Technológie a inovácie v oblasti spoločensky zodpovedného podnikania	15
1.3.1 Charakteristika inovácií.....	15
1.3.2 Ekoinovácie.....	16
2. Ciele práce, metodika práce a metódy skúmania	19
3. Výsledky a diskusia.....	20
3.1 Dotácie	20
3.1.1 Definície pojmu dotácia	20
3.1.2 Legislatíva upravujúca problematiku dotácií.....	21
3.1.3 Členenie dotácií	22
3.1.4 Účtovanie a vykazovanie dotácií.....	24
3.2 Účtovanie dotácií a analýza ich vplyvu na výsledok hospodárenia podniku COOP – TATRY, s.r.o.....	29
Záver	35
Zoznam použitej literatúry	36

Úvod

Spoločensky zodpovedné podnikanie sa stáva od polovice 20. storočia veľkým a významným konceptom, pomocou ktorého podniky nie len že zvyšujú svoju konkurencieschopnosť a postavenie na trhu, ale taktiež prispievajú k ochrane životného prostredia, zmazávaniu sociálnych rozdielov a trvalo udržateľnému rozvoju prostredí a regiónov, v ktorých pôsobia. To znamená, že podniky už v modernom svete nevystupujú ako entity odlúčené od ostatných subjektov spoločenského a ekonomického života, ale naopak pôsobia ako jeden celok a vytvárajú priaznivé podmienky pre rozvoj ekonomický, sociálnych a environmentálnych záujmov.

Cieľom našej práce je charakterizovanie konceptu spoločensky zodpovedného podnikania a priblíženie tohto pojmu širokej verejnosti, keďže aktivity spoločensky zodpovedných podnikov sa vo väčšej alebo menšej miere pozitívne dotýkajú všetkých z nás. Podniky dodržiavajúce tento koncept na financovanie činností s ním súvisiacich často poberajú dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo rozpočtov Európskych Spoločenstiev. Prvá kapitola obsahuje teoretické poňatie pojmov spoločensky zodpovedné podnikanie, inovácie a ekoinovácie. V druhej kapitole sú rozobrané ciele, ktoré sme sa v našej práci snažili dosiahnuť a taktiež metodika, ktorú sme na ich dosiahnutie využívali. Naša práca sa v tretej kapitole zaoberá inovačnou činnosťou podniku konkrétneho podniku z východoslovenského regiónu, účtovaním dotácií, ktoré mu boli na túto činnosť poskytnuté ich vykazovaním v účtovnej závierke a vplyvom na výsledok hospodárenia. Posledná, štvrtá kapitola obsahuje závery, ku ktorým naša práca dospela.

1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Pojem Spoločensky zodpovedné podnikanie (angl. Corporate social responsibility) na Slovensko dorazil z anglosaského prostredia, kde je táto filozofia ďaleko viac zaužívaná ako napríklad v krajinách bývalého východného bloku. Podniky konajúce svoju činnosť v medziach CSR sa snažia nie len o dosahovanie zisku, zvyšovanie likvidity podniku, zefektívňovanie výrobného procesu, ale vo veľkej miere o integráciu spoločenských záujmov do týchto aktivít. Je to podnikateľský koncept ktorí sa snaží o začlenenie komunitných, ekologických, ľudsko-právnych a etických aspektov do podnikateľského prostredia. Neexistuje jedna ucelená definícia CSR, tejto problematike sa v odbornej literatúre venuje čoraz viac autorov.

1.1 Spoločensky zodpovedné podnikanie a stakeholderi

Koncept CSR, začal písať svoju históriu v roku 1953, v tomto roku americký ekonóm H.R.Bowen (1953) vo svojej knihe Responsibilities of the Businessman sformuloval prvú definíciu spoločensky zodpovedného podnikania ako „záväzok podnikateľov usilovať sa o také stratégie, robiť také rozhodnutia alebo vykonávať také aktivity, ktoré sú žiaduce z pohľadu cieľov a hodnôt našej spoločnosti.“ (Bussard a kol., 2005)

Pre management podniku je riadenie CSR na dobrovoľnej báze, z čoho vyplýva, že táto problematika má mnoho definícií a odborníci na ňu nahliadajú z rôznych uhlov pohľadu. A. Putnová (2014) vo svojej publikácii definuje spoločensky zodpovedné podnikanie ako „správanie sa podnikov, ktoré zohľadňujú potreby svojho vnútorného a vonkajšieho prostredia, aby vo všeobecnosti napomáhali celkovému zlepšovaniu stavu spoločnosti v rámci i nad rámec svojho komerčného pôsobenia.“ (Putnová, 2004)

Negatívny postoj k celému konceptu CSR zaujal držiteľ Nobelovej ceny za ekonómiu z roku 1976 Milton Friedman. Jeden z najvýznamnejších ekonómov 20. storočia totiž vyhlásil, že „jediným zmyslom podnikania je maximalizácia zisku“. (Friedman, 1970)

V medziach Európskej Únie je CSR definované v Zelenej Knihe z roku 2001 (z angl. Green Paper), ktorú publikuje Európska Komisia je definované ako: „dobrovoľne integrovanie sociálnych a ekonomických záujmov do každodenných firemných činností a interakcií so stakeholdermi“.

Z definícií o CSR vyplýva, že skutočným a hlavným dôvodom jej vzniku sa stalo hľadanie odpovede na otázku „ako správne podnikat“, ktorú si začali firmy klásť v 20. storočí. Systém hľadania vhodných postupov týkajúcich sa zavádzania spoločensky

zodpovedného podnikania do podnikovej praxe jasne a zreteľne popisuje trojstupňový model CSR.

1.1.1 Trojstupňový model spoločenskej zodpovednosti podnikania

Zlomovým bodom vo vývoji spoločensky zodpovedného podnikania je zverejnenie publikácie Social Responsibilities of Business Corporations, ktorú v roku 1971 vydala komisia pre ekonomický rozvoj (z angl. Committe for Economic Development)), čím definovala tzv. trojstupňový model CSR, tento model zahŕňujú tieto tri okruhy:

- vnútorný kruh (inner circle) - základná podniková zodpovednosť pri vytváraní rastu a zisku,
- stredný kruh (intermediate circle) – pri sledovaní svojich ekonomických záujmov musí podnik dbať na neustále sa meniaci vzťah, ktorý existuje medzi spoločnosťou a podnikaním,
- vonkajší kruh (outer circle) – činnosti ktoré podnik vykonáva s cieľom zlepšovať svoje okolie. (napr. ochrana životného prostredia, zmiernovanie rozsahu sociálnych nerovností atď.)

Trojstupňové vymedzenie CSR definuje základné vnímanie spoločenskej zodpovednosti. Pri prieniku všetkých troch stupňov nastáva medzi podnikom a prostredím harmonický vzťah, čo znamená, že firma realizuje svoje záujmy v súlade so záujmami jej okolia.

V 90-tych rokoch 20. sa z klasického trojstupňového modelu CSR vyvinuli tieto tri nové úrovne: inštitucionálna, organizačná a manažérska. V súčasnosti je CSR definovaná inými tromi piliermi: ekonomickým, sociálnym a environmentálnym (Prskavcová, 2008).

1.1.2 Stakeholderi

Za stakeholderov považujeme subjekty, ktoré prichádzajú do či už priameho alebo nepriameho styku s podnikom a subjekty, ktoré sú ním ovplyvňované v pozitívnych, ale aj negatívnych medziach. Zásadný rozdiel medzi stakeholdermi a záujmovými skupinami je fakt, že stakeholderov si podnik na rozdiel od záujmových skupín nemôže svojvoľne vyberať. Všetky záujmové skupiny sú aj stakeholdermi, ale nie naopak. V tabuľke 1 je dostupný zobrazený prehľad záujmových skupín a ich požiadaviek

Tabuľka č. 1 Rámcový prehľad záujmových skupín a ich požiadaviek

Záujmová skupina	Požiadavky
Zamestnanci	Mzda, sociálne benefity, zdravotná starostlivosť, možnosť kariérneho rastu.
Odborové organizácie	Pracovné podmienky, sociálne istoty
Zákazníci	Kvalita poskytovaných služieb, cena, reklamačné služby, dovoz.
Akcionári	Výška dividend a interval ich vyplácania, prístup k informáciám, bezpečnosť investícií
Média	Dostupnosť informácií
Inšpekcie a kontrolné orgány.	Vplyv prevádzky na životné prostredie, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, dodržiavanie zákonom stanovených noriem.
Dodávatelia a obchodní partneri	Likvidita subjektu, pravidelnosť a spoľahlivosť dodávok, perspektíva dlhodobej spolupráce.
Orgány verejnej správy	Legislatíva, dane a politika zamestnanosti.
Investori, banky	Likvidita podniku, výhodnosť investície
Poist'ovne	Dodržiavanie bezpečnostných noriem v podniku a obozretné podnikanie
Neziskové organizácie a občianske združenia	Etika podnikania, ochrana životného prostredia, dodržiavanie ľudských práv.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Horáková a kol., 2008, s.99

1.2 Spoločensky zodpovedné podnikanie na Slovensku

Aj napriek skutočnosti, že CSR prosperuje najmä v hospodársky najrozvinutejších krajinách sveta naša krajina sa snaží, aby sa zaslúžila nie len o ekonomický rast svetového hospodárstva, ale taktiež o trvalo udržateľný rozvoj, ochranu a zveľaďovanie prírody, neprehľbovanie sociálnych rozdielov, zrovnoprávňovanie mužov a žien v súkromnej a pracovnej sfére. O toto všetko sa Slovensko snaží pomocou zlepšovania vzájomnej komunikácie a kooperácie medzi podnikmi, neziskovými organizáciami, štátnym sektorom a obyvateľstvom.

1.2.1 Porovnanie spoločensky zodpovedného podnikania v Európskej Únii a na Slovensku.

CSR začala na Slovensko prichádzať spolu s príchodom nadnárodných korporácií po nežnej revolúcii, čiže začiatkom 90-tych rokov. Integrácia nášho hospodárstva s hospodárstvom európskym a svetovým na Slovensko prinášala čoraz viac investícií, s ktorými boli a sú späté nové technológie, procesy a myšlienky, medzi ktoré patril aj koncept spoločensky zodpovedného podnikania. V roku 1992 v bývalom Československu začalo svoju činnosť **Business Leaders Forum** (ďalej len „BLF“), ktoré tu pôsobí dodnes, víziou tejto inštitúcie je podpora slovenskej spoločnosti a dosiahnutie jej udržateľnej prosperity a rozvoja pomocou vytvárania a následného implementovania CSR. Vytvorením partnerstiev medzi školami, mimovládnyimi organizáciami, podnikmi a vládou. (Business Leaders Forum, 2019)

V polovici 90-tych rokov 20. storočia sa na Slovensku zaviedol legislatívny rámec pre certifikáciu environmentálne nezávadných výrobných procesov a výrobkov. **Systém environmentálneho manažérstva podľa medzinárodnej normy ISO 14001**. V tomto čase začalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky označovať prvé produkty symbolom „Environmentálne vhodný výrobok“. (Managementmania, 2016)

Mnohé slovenské podniky našli práve v napĺňaní spoločenských potrieb svojich zamestnancov, zákazníkov a obchodných partnerov zaujímavý spôsob sebarealizácie, pomocou ktorého sa môžu vyhnúť prísnyim regulačným a legislatívnym požiadavkám zo strany štátu. Štátne subjekty si uvedomujú, že takýto druh podnikania vyhovuje spoločenským záujmom a kvitujú, že podnikatelia sa pri upevňovaní svojho postavenia na trhu uchýľujú práve k riešeniam a stratégiám vyplývajúcim z CSR.

Vláda slovenskej republiky a taktiež vlády východnej polovice Európskej Únie však uplatňujú pomerne pasívny prístup k zveľaďovaniu tejto podnikateľskej stratégie. To znamená, že štátne orgány neupravujú legislatívu smerom k jej väčšej transparentnosti. Pozitívnym impulzom pre podniky snažiace sa o napĺňanie spoločenských záujmov sú dotácie, štátne benefity a daňové úľavy. Vlády však konajú ako tichý pozorovateľ pozorne sledujúci súlad podnikov s nariadeniami bez existencie zreteľnej podpory spoločensky zodpovedného podnikania. Takýto prístup je postačujúci len v krajinách s vybudovanou bohatou podnikateľskou infraštruktúrou, nie však v krajinách, v ktorých sú obchodné vzťahy medzi subjektami na rozvíjajúcej sa úrovni.

Na Slovensku a v krajinách kde je spoločenská zodpovednosť podnikania ešte len na začiatku svojho vývoja podnikateľský sektor tvrdí, že k obmedzeniu rizika vyplývajúceho zo záberu ich aktivít vedie práve vytvorenie transparentného ekonomického a sociálneho prostredia. Nazdávajú sa, že ak praktiky CSR majú pre vlády pridanú hodnotu, tie by ich mali podporovať finančnými stimulmi, aby sa tak zamedzilo prípadnému vzniku skrytých nákladov a potenciálnych záväzkov. Úlohou štátu je podľa podnikateľov zamerať sa na oblasti ako je udržateľný rozvoj sociálna a environmentálna politika, daňová politika, obchod a export. Existujú mnohé faktory, ktoré si vyžadujú prijatie omnoho radikálnejšej politiky týkajúcej sa spoločensky zodpovedného podnikania. Napĺňanie vzrastajúcich očakávaní a potrieb „moderných“ obyvateľov Európskej Únie týkajúcich sa zlepšenia sociálneho a environmentálneho prostredia nemusí byť pre Slovensko bez náležitej podpory štátneho sektora vôbec jednoduchou úlohou. Preto by malo byť v záujme vlády vytvorenie transparentného prostredia, ktoré bude uprednostňovať uvedomeľé správanie podnikov. Táto skutočnosť nevyplýva len z environmentálnych záväzkov, ktoré musí naša krajina splniť, ale aj zo vzťahu k novej „spoločensky uvedomelej“ populácii, ktorá sa usiluje o zveľaďovanie svojho súkromného a pracovného života. Dôvodom prečo sa Slovensko a krajiny strednej a východnej Európy v tejto otázke viac spoliehajú na dobrovoľný prístup je, že legislatíva a administratíva krajín západnej Európy upravujúca podporovanie a dodržiavanie ekologických a sociálnych štandardov je ďaleko rozvinutejšia ako je tomu u nás. Motiváciou pre zlepšovanie transparentnosti legislatívy v tejto otázke je pre Slovensko znížovanie nákladov plynúcich z odstraňovania poškodení životného prostredia, nápravy sociálnych disfunkcií alebo refundácií plynúcich z rôznych environmentálnych zmlúv. (Bussard a kol., 2005)

1.2.2 Ocenenia v oblasti spoločensky zodpovedného podnikania na Slovensku

Motiváciou pre podniky podnikajúce v súlade s princípmi CSR sa stávajú ocenenia, ktoré na Slovensku rozdeľujú rôzne vládne aj mimovládne organizácie zaoberajúce sa touto problematikou. Prestížne ocenenia napomáhajú nie len podnikom, ktoré z pozitívnych ohlasov profitujú, ale taktiež rozvoju a zvýšeniu povedomia o CSR.

Via Bona Slovakia

Nadácia Pontis už od roku 1998 každoročne oceňuje Slovenské podniky, ktoré sa svojou činnosťou najviac zaslúžili o rozvoj CSR: „Našimi aktivitami sa snažíme prispievať k zmene Slovenska na dobrú krajinu, miesto pre slobodných a zodpovedných ľudí, ktorí zlepšujú svoj život a svoje okolie. Chceme krajinu, ktorá prosperuje, funguje trvalo udržateľne a je dobrým „globálnym občanom“. (Nadácia Pontis, 2019)

Posledným víťazom čoraz viac prestížnych ocenení v hlavnej kategórii „Zodpovedná veľká firma“ sa 10. apríla 2018 stala Slovenská sporiteľňa, ktorá v roku 2018 upriamovala svoju pozornosť na šírenie finančnej gramotnosti a cieľové skupiny klientov, ktoré nie sú pokryté inými bankami.

Ceny Via Bona Slovakia sa každoročne odovzdávajú v týchto kategóriách.

Hlavné ceny:

- „Zodpovedná veľká firma,“
- „Zodpovedná malá/stredná firma,“

Zodpovedné podnikanie a firemná filantropia

- „Zelená firma“,
- Skvelý zamestnávateľ,
- Férový hráč na trhu,
- Dobrý partner komunity,
- Sociálne inovácie,

Špeciálne ceny

- Zamestnávateľ ústretový k rodine, k rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí,
- Cena za príspevok k napĺňaniu Cieľov udržateľného rozvoja,
- Dobre spravovaná firma.

Národná podnikateľská cena za životné prostredie v Slovenskej Republike

Súťaž, je národným kolom významnej európskej súťaže European Business Awards for the Environment (EBAE), konanej sa pod záštitou Európskej komisie. Víziou súťaže je podpora aktivít podnikateľských subjektov, ktoré berú na vedomie svoju zodpovednosť voči budúcim generáciám a snažia sa pomocou inovatívnych postupov a technológií čo najviac znížiť dopad svojich činností na životné prostredie. Ceny od roku 2012 vyhlasuje Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku. (Magazín pre priemyselnú ekológiu, 2015)

Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Súťaž sa koná na základe schválenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „MPSVR SR“) od roku 2000. Je vyhlasovaná k dátumu 15.5., k príležitosti medzinárodného dňa rodín. Do roku 2010 bola vyhlasovaná každoročne, ale od roku 2011 sa tomu, tak deje už len v dvojročných cykloch. Organizátori sa snažia o podporu zamestnávateľov, ktorý vytvárajú podmienky pre harmonizáciu pracovného a rodinného života a vytvárajú rovnaké pracovné podmienky a príležitosti pre ženy a mužov. Zatiaľ posledný ročník súťaže sa konal v roku 2013, v tabuľke č. 2 sa nachádza zoznam kategórií a víťazov súťaže „Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí“ (Rodová rovnosť, 2019)

Tabuľka č. 2 Víťazi súťaže: „Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí“

Kategória	Víťaz kategórie
Oblasť podpory rodiny a zosúladenia rodinného a pracovného života	Lenovo Slovakia, s.r.o.
Oblasť podpory rodovej rovnosti a rodovo vyváženého zastúpenia žien v manažmente	Accenture Slovensko

Zdroj: vlastné spracovanie. Podľa <https://www.gender.gov.sk/aktivity/zamestnavatel-ustretovy-k-rodine-a-rodovej-rovnosti/ocenenia-za-rok-2013/>

1.3 Technológie a inovácie v oblasti spoločensky zodpovedného podnikania

V dnešnom rýchlo sa meniacom podnikateľskom prostredí je pre podnik veľmi dôležitá schopnosť adaptácie sa na nové potreby obchodných partnerov, zákazníkov a štátnych orgánov práve tento aspekt podnikateľskej činnosti sa stáva čoraz dôležitejším pri budovaní konkurencieschopnosti podniku na svetovom trhu. Inovácie sú najefektívnejším prostriedkom ako sa nie len prispôbiť, ale aj formovať meniaci sa svetový trh. Zatiaľ čo v minulosti boli inovácie podmienené skúsenosťami a praktickými zručnosťami pracovníkov, takéto inovácie nazývame aj netechnologickými. Po príchode automatizácie výroby a čoraz väčšom rozkvetu informačných technológií sa stretávame s inováciami súvisiacimi predovšetkým s aplikáciou poznatkov vedy a výskumu, takže s tzv. technologickými inováciami.

1.3.1 Charakteristika inovácií

Zakladateľom modernej teórie inovácií je rakúsky ekonóm narodený na Morave Joseph Shumpeter (1911), ktorý vo svojej práci Teória hospodárskeho rozvoja (nem. Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung v roku 1911 popísal tzv. kombinácie vývojových zmien. Podľa Shumpetera bolo za inovácie považované len prvé uvedenie novej suroviny, výrobku alebo výrobnéj technológie. Ostatných výrobcov považoval za plagiátorov a imitátorov. (Molnár, Dupál'. 2005)

Lesáková (2005) charakterizuje inovácie ako účinný nástroj na získanie konkurencie schopnosti podniku, pri čom ide o využitie už existujúcich zdrojov na produkciu nových myšlienok a postupov a následné získanie výnosov z podnikateľských aktivít. Nemyslí sa vždy len technický objav inováciami sú aj kreatívne podnety, ktoré prichádzajú či už z interného prostredia podniku alebo z jeho okolia. (Lesáková, 2005)

M. Zajko (2011) tvrdí, že podnikavosť a vynaliezavosť jedincov, ktorý reagujú na zmeny trhu je najpodstatnejším faktorom vytvárajúcim inovácie. Inovácie sú jedinečným nástrojom podnikateľskej činnosti, ktorý dodáva už existujúcim zdrojom schopnosť tvoriť bohatstvo a hodnotu. Znamená to, že zdroje sa môžu stať inováciami až potom, čo im podnik pridá nejakú hodnotu. Napríklad ropa, penicilínová plesň alebo bauxit, tieto všetky zdroje sa môžu na prvý pohľad vzdať nepotrebné dokonca až škodlivé, ale nájdením spôsobu ich využitia sa z nich stávajú veľmi cenné zdroje. (Zajko a kol., 2011)

Drucker rozdeľuje inovácie do 2 kategórií, ktoré charakterizuje využitie už existujúceho technologického pokroku na vytvorenie zmien vo výrobných procesoch a postupoch, čo znamená, že vznik inovácií si vyžaduje neustále pozorovanie zmien v technologickom alebo podnikateľskom prostredí. Prvú kategóriu tvoria nečakané udalosti, ako zmena štruktúry odvetvia alebo trhu. Do druhej kategórie spadajú demografické zmeny, kultúrne zmeny, alebo zmeny v pohľadoch na svet. (Drucker, 1993)

Európska komisia definuje inovácie ako tvorenie nových metód výroby, rozširovanie škály výrobkov a služieb, zavádzanie zmien riadenia, organizácie pracovného procesu, pracovných podmienok a kvalifikácie pracovnej sily. Malé a stredné podniky predstavujú najvýznamnejších nositeľov inovácií a taktiež najdôležitejšiu súčasť ekonomík krajín Európskej Únie. (Čo sú inovácie, 2016)

1.3.2 Ekoinovácie

V ekologicky a sociálne uvedomelej spoločnosti sa do popredia dostávajú otázky týkajúce sa trvalej udržateľnosti rozvoja, klimatických zmien, ekologických výrobných procesov, Zero Waste (životný štýl bez tvorby odpadu), a preto je samozrejmé, že aj podniky sa snažia hľadať spôsoby akými naplniť práve tieto špecifické požiadavky zákazníkov. Ekoinovácie alebo environmentálne technológie, zelené inovácie, ekologické technológie sú nové postupy, ktoré riešia práve túto problematiku a preto je pre podniky dôležité naplno využívať ich potenciál. Navyše podnikom hľadajúcim pri naplňaní svojich cieľov práve ekoinovačné riešenia sú na to často poskytované dotácie. Tieto dotácie sú samozrejme poskytované za prísne stanovených podmienok, ktoré sú opísané v podkapitole *Legislatíva upravujúca problematiku dotácií*, na stanovený účel a účtovné jednotky sú povinné o nich účtovať a taktiež ich vykázať v účtovnej závierke a v poznámkach.

Vymedzenie a klasifikácia ekoinovácií

OECD popisuje ekoinovácie ako zavádzanie nových výrobných postupov, marketingových plánov, produktov, organizačných štruktúr, ktorých výsledným alebo vedľajším efektom je skvalitňovanie životného prostredia. (OECD, 2008)

Andersen (2008) rozlišuje 5 rôznych druhov ekoinovácií podľa úlohy, ktorú zohrávajú v „ekonomickej organizácii tvorby zelených znalostí“

- doplnkové ekoinovácie,
- integrované ekoinovácie

- alternatívne produktové ekoinovácie,
- makro-organizačné ekoinovácie,
- ekoinovácie, ktoré majú všeobecný účel,

Prvý druh a zároveň najrozšírenejší druh tvoria doplnkové ekoinovácie. Sú to produkty vyrábané dodatočne popri už existujúcich výrobných procesoch. Ich zavádzanie je finančne nezávadné a majú vysoký vplyv na environmentálnu výkonnosť zákazníkov.

Ďalší druh tvoria takzvané integrované ekoinovácie častejšie označované aj ako ekologické technologické procesy a postupy. Tieto inovatívne metódy podporujú zdokonaľovanie výrobných procesov a vedú ich k zvýšenej efektívnosti využívania prírodných zdrojov, znižovaniu produkcie odpadu, podporujú recykláciu a nahrádzanie starých materiálov novými, menej ekologickými závadnými.

Tretím druhom sú alternatívne produktové ekoinovácie. Definuje ich silná technologická diskontinuita, čo znamená že na rozdiel od integrovaných, ktoré zdokonaľujú staré výrobné postupy sa alternatívne opierajú o úplne nové technológie, postupy a vybavenie. Patrí sem vývin obnoviteľných zdrojov energií alebo bio-poľnohospodárstvo. Oproti integrovaným ekoinováciám sú finančne omnoho náročnejšie.

Štvrtým druhom sú makro-organizačné ekoinovácie, súvisia najmä s hľadaním efektívnejších spôsobov organizovania spoločnosti. Patria sem vytváranie nových foriem interakcií medzi podnikmi alebo nových spôsobov plánovania mestskej infraštruktúry.

Do piateho druhu spadajú ekoinovácie s všeobecným účelom, môžeme ich definovať ako inovácie súvisiace s využitím komunikačných technológií, nanotechnológií a biotechnológií.

Faktory podmieňujúce rozvoj ekoinovácií

OECD vo svojich štúdiách definuje 3 dimenzie ekoinovácií, ktoré sa skladajú z cieľov, mechanizmov využívaných na ich dosiahnutie a ich dopadov. Ciele ekoinovácií pozostávajú z cieľov produkčných, procesných, marketingových a organizačných. Zatiaľ čo produkčné a procesné ciele sú odvodené od technologického vývoja marketingové a organizačné ciele závisia od netechnologického vývoja. Medzi produkčné ciele sa zaraďuje výroba ekologicky nezávadných produktov, ktorá sa dosahuje využívaním nových alebo efektívnejším využívaním už existujúcich surovín a materiálov. Procesné ciele sú podmienené zavádzaním ekologických procesov výroby, ktoré sa vyznačujú redukovaním

množstva odpadu, znižovaním uhlíkovej stopy a pod. Marketingové ciele pozostávajú zo zmien prezentácií produktov v prípade výrobkov sa jedná o zmenu alebo úplné odstraňovanie obalov, zelený predaj, rovnako ako poskytovanie doživotných záruk. Medzi organizačné ciele patrí zmena štruktúry riadenia podniku, ktorá zahŕňa „zelený nákup.“

Mechanizmy sú techniky využívané na dosiahnutie ekoinovačných cieľov. Rozpoznávame štyri základné mechanizmy, modifikáciu, redizajn, substitúciu alebo úplnú obmenu produktu, procesu alebo organizácie. Ekoinovácie vznikajú vzájomnou interakciou cieľov a mechanizmov na ich dosiahnutie a vo výslednom efekte majú vo väčšine prípadov pozitívny vplyv na životné prostredie. (Eco-innovation: Towards a taxonomy and a theory. In Entrepreneurship and Innovation, 2008)

Horbach, Rammer a Rennings (2011) hovoria o štyroch základných faktoroch, ktoré ovplyvňujú mieru pozornosti podnikov venovanú ekoinováciám:

- regulácie,
- trhové faktory,
- technológie,
- špecifické podnikové faktory.

Faktorom s najpozitívnejším vplyvom na vznik a rozvoj ekoinovácií sa stávajú regulačné opatrenia vlád a mimovládnych organizácií, zatiaľ čo vplyv trhových faktorov, ktorými sú dopyt a ponuka zo strany zákazníkov nie je až na takej vysokej úrovni. Dôvodom tejto skutočnosti je vo väčšine prípadov vyššia cena ekologicky nezávadných produktov. Zákazníci siahajú po týchto produktoch až keď im prinesú vysokú mieru pridanej hodnoty. Pod špecifické podnikové faktory spadá napríklad environmentálny manažment. (Horbach a kol., 2011)

2. Ciele práce, metodika práce a metódy skúmania

V súčasnosti sa čoraz ťažšie hľadá atribút konkurencieschopnosti. Za jeden z atribútov konkurencieschopnosti sa považuje zavedenie koncepcie spoločenskej zodpovednosti podniku. Cieľom práce je prezentovať princípy spoločenskej zodpovednosti a informovať o význame a možných výhodách vyplývajúcich zo spoločensky zodpovedného podnikania. K pozitívnym aspektom plynúcim z CSR podnikania patrí zvyšovanie konkurencieschopnosti podniku, ale aj mnohé ďalšie ako napr. zmiernenie sociálnych nerovností a zabezpečovanie trvalého rozvoja bez negatívnych vplyvov na životné prostredie, to všetko podniky dosahujú pomocou kooperácie so štátnymi orgánmi, subjektami verejného záujmu, neziskovými organizáciami a obyvateľstvom. Štátne orgány a Európske Spoločenstvá podnikom naplňajúcim svoje ciele plynúce z CSR poskytujú dotácie. Proces žiadania o dotáciu a následné dodržiavanie podmienok s ňou súvisiacich je spojené s veľkou byrokratickou záťažou pre podnik. Dotácie sú vo veľkej miere poskytované podnikom na ich inovačnú činnosť. Medzi špecifický druh inovácií patria tzv. ekoinovácie, inovatívny postupy a technológie, ktorých cieľom je skvalitňovanie životného prostredia. Práve na tento druh inovácií je zo štátneho rozpočtu a rozpočtov Európskych spoločenstiev pre podniky snažiace sa o nie len o zvyšovanie svojej konkurencieschopnosti, ale aj skvalitňovanie životného prostredia poskytované vysoké množstvo dotácií.

V prvej kapitole sme pri zbere informácií z použitej literatúry a následnom písaní bakalárskej práce využívali porovnávaciu metódu a rozbor na vyselektovanie informácií dôležitých pre teoretickú definíciu pojmov týkajúcich sa CSR, inovácií a ekoinovácií. Nazbierané informácie sme následne pomocou zlučovania zatriedili do príslušných kapitol a podkapitol bakalárskej práce. V tretej kapitole sme pomocou vyčleňovania a následného spájania vhodných informácií vybrali a zoskupili tie najvhodnejšie pre zostavovanie praktickej časti bakalárskej práce týkajúcej sa účtovania dotácií na ekoinovácie poskytnutých podniku COOP – TATRY, s.r.o. Rozborom udalostí, ktoré nastali v podniku, účtovných prípadov a následnou dedukciou spojenou s nadobudnutými teoretickými poznatkami sme dospeli k výsledkom týkajúcich sa rozvoja ekoinovačnej činnosti v podniku a vplyvu dotácií na jeho výsledok hospodárenia.

3. Výsledky a diskusia

Tretia kapitola obsahuje detailnú analýzu podniku COOP – TATRY, s.r.o., ktorému boli poskytnuté dotácie z **fondov EU** na jeho ekoinovačnú činnosť a ktorý účtuje v sústave podvojného účtovníctva. Súčasťou tejto analýzy bude popis podniku a jeho podnikateľských činností a poskytovateľov dotácií, opis projektu, na ktorý mu boli dotácie poskytnuté, harmonogram realizácie projektu, požadovaná a poskytnutá suma dotácie a nakoniec účtovne zobrazenie týchto dotácií. S prihliadnutím na skutočnosť, že sa nám nepodarilo dostať sa ku konkrétnym informáciám o použití dotácie a jej následnom účtovaní, sme sa rozhodli, že o pomyselných skutočnostiach, ktoré nastali budeme účtovať len fiktívne. To znamená, že toto účtovanie obsahuje účtovné prípady, ktoré by s veľkou pravdepodobnosťou v podniku nastali a sumy účtovných prípadov sú fiktívne. Podniku COOP – TATRY s.r.o., boli poskytnuté dotácie na obstaranie dlhodobého hmotného majetku. Prostredníctvom našej analýzy je možné jasne vidieť vplyv dotácií na výsledok hospodárenia v jednotlivých účtovných obdobiach.

3.1 Dotácie

Podniky vykonávajúce svoju činnosť, ktoré zároveň dbajú na rozvoj spoločnosti, ochranu prírody a hlásia sa k CSR, sú v týchto činnostiach často podporované nenávratnými finančnými prostriedkami (ďalej len „NFP“), čiže dotáciami. Dotácie sú týmto podnikom zväčša poskytované za účelom rozvoja regiónov, vzdelávania zamestnancov, výskumu a vývoja, alebo ochrany životného prostredia. Tieto NFP sú za prísne stanovených podmienok na ich pridelenie poskytované zo štátneho rozpočtu, rozpočtu vyšších územných celkov, miest a obcí, štátnych fondov, vládnych organizácií, ale po vstupe Slovenska do Európskej Únie hlavne z prostriedkov európskych spoločenstiev. Podniky, ktorým sú dotácie priznané sú o nich povinné účtovať a vykázat ich v účtovnej závierke a v poznámkach.

3.1.1 Definície pojmu dotácia

Dotácie sú charakterizované ako „peňažné prostriedky, ktoré majú charakter platby, ktorú jednotlivec alebo inštitúcia poskytuje inému jednotlivcovi alebo inštitúcii bez toho, aby očakával(a) nejakú protihodnotu.“ Pojem dotácia sa nespája so situáciou kedy jeden podnik „dotuje“ iný podnik, napríklad ak materský podnik poskytuje nenávratné peňažné prostriedky svojmu dcérskeму podniku. Pod dotáciou rozumieme peňažné prostriedky pridelené zo štátneho rozpočtu, alebo iných verejných zdrojov. Dotácie sú nenávratným

finančným zdrojom to znamená, že ak sú po ich poskytnutí splnené všetky dohodnuté podmienky spojené s účelom a dobou ich použitia potom beneficent nemusí tieto peňažné prostriedky spätne splácať.

Základný rozdiel medzi dotáciou a pôžičkou je v ekonomickej praxi chápaný práve v spomínanej nenávratnosti dotácie. Aj dotácia aj pôžička je subjektu poskytovaná na konkrétne obdobie a účel, zatiaľ čo dotácia je nenávratným zdrojom, pri pôžičke je dotýčny subjekt povinný splatiť záväzok a prípadne aj vopred stanovený úrok.

Osobitým znakom dotácie je, že si ju subjekt ktorý o ňu žiada nemôže právne nárokovať. Táto skutočnosť vyplýva z faktu, že rozpočet poskytovateľa dotácie je obmedzený a v prípade väčšieho počtu záujemcov o dotáciu nie je možné vyhovieť všetkým z nich. (Mintál, 2019)

3.1.2 Legislatíva upravujúca problematiku dotácií

Okrem zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a **Opatrenie Ministerstva financií SR č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov** týkajúcich sa účtovania dotácií a časového rozlíšenia nákladov problematiku dotácií upravujú aj tieto právne predpisy:

- zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona 56/2009 Z. z.,
- zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskych spoločenských,
- zákon č. 56/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a v zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky
- Zákon č 370/2018 Z. z. o štátnom rozpočte (ďalej len, „zákon o štátnom rozpočte“)

Podľa zákona o štátnom rozpočte z roku 2018 môžu byť poskytovateľmi dotácií právnickým a fyzickým osobám subjekty, ktoré sú svojimi príjmami a výdavkami napojené na štátny rozpočet medzi tieto subjekty patrí správca kapitoly štátneho rozpočtu a štátne orgány, ktoré sú svojim rozpočtom napojené na správcu kapitoly. Dotácie sú poskytované podľa podmienok a v rozsahu určenom týmito štátnymi orgánmi. Medzi tieto podmienky patria maximalizácia efektívnosti využitia dotácie, účel jej použitia a termín jej čerpania. (Zákon o štátnom rozpočte)

3.1.3 Členenie dotácií

Dotácie je možné členiť v rámci rôznych kritérií. Pre potreby účtovníctva je najdôležitejšie členenie podľa subjektov poskytujúcich dotáciu a účelu poskytnutia konkrétnej dotácie. Ďalej je možné dotácie členiť napríklad podľa spôsobu ich poskytnutia, alebo spoluúčasti.

Členenie dotácií podľa účelu poskytnutia

V žiadosti o dotáciu sa ju beneficiant zaviazuje použiť na konkrétny účel, podľa účelu použitia dotácie delíme na dve základné skupiny:

Dotácie na obstaranie dlhodobého majetku

Tento druh dotácií je poskytovaný na realizáciu investičnej činnosti nákupom dlhodobého majetku hmotného a nehmotného charakteru. Dotácie na dlhodobý majetok sú zdaniteľným príjmom, ktorým sa stávajú v účtovnom období kedy boli prijaté a ich hodnota je postupne rozpúšťaná do výnosov v nasledujúcich účtovných obdobiach vo výške odpisov dlhodobého majetku, na ktoré boli poskytnuté. Poskytnutie dotácií na dlhodobý majetok sa viaže na podmienky súvisiace s jeho obstaraním a využívaním.

Medzi základné podmienky poskytnutia dotácií na dlhodobý majetok patria:

- vopred vymedzený účel použitia dlhodobého majetku,
- vytvorenie vopred stanoveného minimálneho počtu nových pracovných miest,
- dosahovanie určitej úrovne zamestnanosti,
- obstaranie majetku od konkrétneho dodávateľa (napr. slovenského výrobcu).

V prípade nesplnenia podmienok na použitie dotácie na dlhodobý majetok vzniká beneficiantovi povinnosť vrátiť dotáciu subjektu, od ktorého mu bola poskytnutá v plnej výške alebo v pomernej časti stanovenej podľa vopred dohodnutých podmienok podľa zmluvy. Zásadne porušenie podmienok je často trestané aj pokutou.

Dotácie na úhradu nákladov spojených s prevádzkovou činnosťou

Tento druh dotácií je poskytovaný na úhradu nákladov spojených s bežnou prevádzkovou činnosťou podnikateľa. Z daňového hľadiska sú zdaniteľným príjmom, ale stávajú sa ním v plnom rozsahu v účtovnom období, v ktorom boli prijaté. Predmetom dane z príjmov sú výnosy z prevádzkovej činnosti. Všetky výdavky, na ktoré boli dotácie na úhradu nákladov použité, a ktoré sú výdavkami na dosiahnutie, udržanie a zabezpečenie príjmov, ktoré znižujú základ dane daňovníka sú taktiež daňovými výdavkami. Patria sem výdavky, ktoré sú nevyhnutne spojené so zabezpečením chodu prevádzky podniku. Nepatria sem odpisy dlhodobého hmotného a nehmotného majetku.

Dotácie na úhradu nákladov podliehajú povinnému ročnému zúčtovaniu. Prípadná nevyužitá časť týchto dotácií musí byť daňovníkom vrátená späť do štátneho rozpočtu (s výnimkou ak ide o sumy do 5 eur). Tieto dotácie majú po ročnom zúčtovaní **neutrálny vplyv na výslednú daňovú povinnosť** subjektu, ktorému boli poskytnuté.

Členenie dotácií podľa poskytovateľa

Dotácie zo štátneho rozpočtu

Poskytujú sa podnikom, ktoré trvalo alebo dočasne nie sú schopné dosahovať kladný výsledok hospodárenia. Štátne orgány tieto dotácie poskytujú z dôvodu rozvoja regiónov, udržania pracovných miest, vzniku nových pracovných miest a zavádzania nových environmentálnych výrobných technológií.

Dotácie z prostriedkov európskych spoločenstiev

Podstatou dotácií poskytovaných z prostriedkov európskych spoločenstiev je prerozdelenie finančných prostriedkov z ekonomicky silnejších štátov Európskej Únie štátom z menej rozvinutou ekonomikou. Často sú zamerané len na konkrétne subjekty a sú poskytované vo vyšších sumách ako dotácie zo štátneho rozpočtu.

Členenie dotácií podľa spoluúčasti

Dotácie so spoluúčasťou: príjemca dotácie musí vopred uhradiť určitú časť záväzku vyplývajúceho z ekonomickej aktivity, na ktorú mu bola dotácia poskytnutá.

Dotácie bez spoluúčasti: príjemca dotácie nemá povinnosť spoluúčasti.

Členenie dotácií podľa spôsobu poskytovania

Dotácie poskytované ex – post: Finančné prostriedky sú príjemcovi poskytnuté až po preukázaní výdavkov vynaložených na vopred stanovený účel.

Dotácie poskytované ex – ante: Finančné prostriedky budú príjemcovi poskytnuté vo vopred stanovenom termíne ešte pred splnením účelu ich poskytnutia.

3.1.4 Účtovanie a vykazovanie dotácií

Všetky účtovné jednotky, ktoré prijímajú dotácie sú o nich povinné účtovať a vykazať ich v účtovnej závierke a poznámkach. Spôsob účtovania závisí od účelu a poskytovateľa dotácie a vykazovanie v účtovnej závierke podľa veľkostnej kategórie, do ktorej sa účtovná jednotka zaraďuje.

Všeobecná problematika účtovania dotácií

Opatrenie ministerstva financií Slovenskej republiky č. 23054/2002-92, ktoré ustanovuje náležitosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (ďalej len „postupy účtovania“) z hľadiska účelu členíme dotácie na už spomínané dotácie na obstaranie majetku a dotácie na úhradu nákladov. Dotácie na obstaranie majetku sú určené na obstaranie majetku kúpou, vytvorením vlastnou činnosťou, alebo inou formou okrem technického zhodnotenia dlhodobého majetku.

V sústave podvojného účtovníctva sa na účtovanie dotácií používajú dva účty z rámcovej účtovej osnovy nachádzajúce sa v účtovej triede 3 – Zúčtovacie vzťahy, v účtovej skupine 34 - Zúčtovanie daní a dotácií. Účty dotácií patria k účtom s premenlivým zostatkom, čo znamená, že môžu vystupovať aj ako účty záväzkov rovnako ako aj účty pohľadávok a sú to účty:

346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu,

347 – Ostatné dotácie.

Pri účtovaní o dotáciách sú dôležité dve skutočnosti:

1. Kto je poskytovateľom dotácie, teda či bola poskytnutá zo štátneho rozpočtu
2. a účel poskytnutia dotácie.

Na ľarchu účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu účtovná jednotka účtuje v prípade ak bola dotácia poskytnutá zo štátneho rozpočtu alebo z rozpočtu Európskej Únie. V prípade, že bola dotácia poskytnutá z iného rozpočtu, napr. rozpočtu vyššieho územného celku (ďalej

len (ďalej len „VUC“), miest alebo obcí tak sa tieto dotácie účtujú na ťarchu účtu 347 – Ostatné dotácie (Sklenka a kol., 2016)

Účtovanie dotácií na obstaranie dlhodobého majetku

Neodpisovaný dlhodobý majetok

- O dotácií účtovná jednotka účtuje už v čase keď jej bola priznaná to znamená, že je isté, že jej bude aj vyplatená. (moment schválenia žiadosti). Najprv účtovná jednotka účtuje nárok na dotáciu a to na ťarchu účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie a v prospech účtu 648 – Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti. Týmto zápisom účtovná jednotka eviduje, že jej vzniká pohľadávka voči poskytovateľovi dotácie.
- Inkaso pohľadávky zaúčtuje účtovná jednotka na ťarchu účtu 221 – Bankové účty a v prospech účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie.

Odpisovaný dlhodobý majetok

- Rozdiel v účtovaní dotácie na odpisovaný dlhodobý majetok nastáva v skutočnosti, že výnos plynúci z dotácie nevzniká celý v účtovnom období kedy bola dotácia účtovnej jednotke priznaná, ale tento výnos sa postupne prenáša do výsledku hospodárenia vo výške odpisov aj v nasledujúcich účtovných obdobiach.
- Nárok na priznanú dotáciu účtovná jednotka účtuje na ťarchu účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie a v prospech účtu 384 – Výnosy budúcich období. Účtovnej jednotke vzniká pohľadávka voči poskytovateľovi dotácie.
- Inkaso pohľadávky zaúčtuje účtovná jednotka opäť na ťarchu účtu 221 – Bankové účty a v prospech účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie.
- Na ťarchu účtu 384 – Výnosy budúcich období a v prospech účtu 648 – ostatné výnosy z hospodárskej činnosti sa systematicky účtuje zúčtovanie alikvotnej časti výnosov budúcich období do výnosov bežného účtovného obdobia vo výške mesačných odpisov dlhodobého majetku obstaraného z dotácie.

Pri účtovaní o dotáciách je veľmi dôležitá skutočnosť, či je účtovná jednotka registrovaná ako platiteľ dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), v prípade, že tomu tak

je si pri obstaraní dlhodobého majetku od platiteľa DPH účtovná jednotka uplatňuje nárok na odpočet DPH a nie je možné túto DPH uhrádzať z prijatej dotácie. Ak účtovná jednotka nie je platiteľom DPH, pri nákupe od platiteľa DPH vstupuje jej výška do obstarávacej ceny dlhodobého majetku a v tejto plnej výške je aj uhrádzaná z dotácie.

Podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o daní z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o DzP) hovorí o tom, že dotácia poskytnutá na obstaranie dlhodobého majetku bude zahrnutá do základu dane vo výške daňových odpisov, prípadne v pomernej časti, zodpovedajúcej výške použitej dotácie.

Účtovanie dotácií na úhradu nákladov

- Dotácie na úhradu nákladov slúžia na kompenzáciu peňažných prostriedkov vynaložených na činnosti súvisiace s bežnou prevádzkou podniku. Rovnako ako v predošlých prípadoch je podľa akruálneho princípu dôležité zabezpečiť časovú a vecnú súvislosť medzi výnosmi plynúcimi z príjmu dotácie a jej použitím. Ak medzi príjmom dotácie a jej použitím vzniká časový nesúlad účtujeme prijatú dotáciu na ťarchu účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie a v prospech účtu 384 – Výnosy budúcich období.
- Príjem dotácie na bankový účet účtujeme na ťarchu účtu 221 – Bankové účty a v prospech účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie.
- Časť dotácie ktorá pripadá na účtovné obdobie v ktorom bola prijatá zúčtujeme na ťarchu účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie a v prospech účtu 648 – Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti, alebo 668 – Ostatné výnosy z finančnej činnosti, v prípade ak bola poskytnutá na úhradu finančných nákladov. Zvyšnú časť dotácie alikvotne zúčtujeme v účtovnom období s ktorým časovo a vecne súvisí a to Na ťarchu účtu 384 – Výnosy budúcich období a v prospech účtu 648 – ostatné výnosy z hospodárskej činnosti alebo 668 – Ostatné výnosy z finančnej činnosti.

Rovnako ako v predošlom prípade má nárok na odpočet DPH len účtovná jednotka, ktorá je platiteľom DPH a v takomto prípade nemôže uhrádzať DPH z prijatej dotácie.

Špecifické prípady pri účtovaní o dotáciách

Pri účtovaní o dotáciách môžu nastať aj nasledujúce výnimočné skutočnosti:

- vrátenie dotácie (zníženie sumy),
- úpravy sumy dotácie (zvýšenie sumy).

Účtovanie vrátenia dotácie

- Pri účtovaní o dotáciách nastáva situácia, že podnik musí vrátiť dotáciu alebo jej pomernú časť v prípade nesplnenia podmienok na ktoré bola dotácia poskytnutá. Medzi porušenia podmienok zvyčajne patrí nesplnenie účelu na ktorý bola dotácia poskytnutá alebo vynaloženie prostriedkov na iné náklady aké boli uvedené v zmluve.
- Skutočnosť, že účtovná jednotka porušila podmienky a musí dotáciu alebo jej pomernú časť vrátiť pre ňu znamená vznik záväzku voči poskytovateľovi dotácie a účtuje sa na ťarchu účtu 384 – Výnosy budúcich období a v prospech účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie. Ak výnosy budúcich období už boli zaúčtované do bežného obdobia alebo suma vrátenej dotácie je vyššia ako suma výnosov budúcich období účtuje sa táto suma do nákladov bežného účtovného obdobia a to na ťarchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť.

Účtovanie úpravy sumy dotácie

- v prípade vzniku nových skutočností súvisiacich s priznanou dotáciou, sa môže výška tejto dotácie dodatočne zvýšiť. Dodatočné zvýšenie sumy priznanej dotácie sa účtuje na ťarchu účtu 346 – Dotácie zo štátneho rozpočtu, alebo 347 – Ostatné dotácie a v prospech účtu 384 – Výnosy budúcich období, prípadne v prospech účtov 648 – Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti alebo 668 – Ostatné výnosy z finančnej činnosti.

Vykazovanie dotácií v účtovnej závierke

Účtovné jednotky účtujúce v sústave podvojného účtovníctva sa členia do troch veľkostných skupín (účtovná jednotka sa zaradzuje do konkrétnej veľkostnej skupiny ak spĺňa aspoň 2 z 3 kritérií). Prehľad veľkostných skupín účtovných jednotiek a kritérií na ich členenie je uvedený v Tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3 Prehľad veľkostných skupín účtovných jednotiek

Veľkostná skupina	Celková suma majetku v €	Čistý obrat v €	Priemerný prepočítaný počet zamestnancov
Mikro účtovná jednotka	Menej ako 350 000	Menej ako 700 000	Menej ako 10
Malá účtovná jednotka	Viac ako 350 000 a menej ako 4 000 000	Viac ako 700 000 a menej ako 8 000 000	Viac ako 10 a menej ako 50
Veľká účtovná jednotka	Viac ako 4 000 000	Viac ako 8 000 000	Viac ako 50

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa §2 ods. 5. zákona č. 333/2004 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Mikro účtovné jednotky majú povinnosť vykazovať dotácie v súvahe aj v poznámkach. V prípade, že majú účty dotácií pohľadávkový charakter sa vykazujú v súvahe na strane aktív medzi krátkodobými pohľadávkami a to konkrétne na riadku 19 – Sociálne poistenie, daňové pohľadávky a dotácie. Ak majú účty dotácií záväzkový charakter vykazujú sa v súvahe na strane pasív na riadku 41 – Daňové záväzky a dotácie.

Makro a veľké účtovné jednotky vykazujú dotácie taktiež podľa charakteru konečného zostatku účtov dotácií. Ak majú konečné zostatky účtov dotácií charakter pohľadávky, tak sa vykazujú na strane aktív, a to na riadku 63 – Daňové pohľadávky a dotácie. V prípade, že majú konečné zostatky účtov dotácií charakter záväzku sú vykazované na strane pasív na riadku 133 – Daňové záväzky a dotácie. Makro a veľké účtovné jednotky sú povinné dotácie zaznamenať aj v poznámkach. (Sklenka a kol., 2016)

3.2 Účtovanie dotácií a analýza ich vplyvu na výsledok hospodárenia podniku COOP – TATRY, s.r.o.

Podnik COOP – TATRY, s.r.o. pôsobí od 07.04.1996 v meste Prešov (Obchodný register Slovenskej Republiky, 2019) a zaoberá sa nákupom, uskladňovaním a následným predajom a distribúciou chladených produktov v prešovskom a košickom kraji. Keďže podnik bol založený už pred viac ako 20 rokmi a sídli v priestoroch, ktoré boli vybudované ešte skôr rozhodli sa konatelia spoločnosti vystavať v týchto priestoroch nový zdroj tepla na báze obnoviteľných zdrojov energií (ďalej len OZE) a takto prispieť k ochrane životného prostredia a zníženiu fixných nákladov. Na získanie finančných prostriedkov na realizáciu tejto myšlienky sa podnik rozhodol požiadať v roku 2018 o dotáciu, ktorá mu bola následne v roku 2019 schválená a pridelená.

Základne údaje o podniku COOP – TATRY, s.r.o. sú uvedené v Tabuľke č. 4

Tabuľka č. 4 Základné údaje o podniku COOP - TATRY, s.r.o.

Obchodné meno	COOP – TATRY, s.r.o.
Právna forma	Spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo (ulica, číslo, PSČ, obec)	Budovateľská 55, 080 01 Prešov
Deň zápisu do OR	07.04.1994
IČO	31687661
DIČ	2020520810
IČ DPH	SK2020520810

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Obchodného registra slovenskej republiky.

Základné informácie o projekte: „Výstavba zdroja vykurovania na báze OZE“

Príprava a podávanie žiadosti o NFP, čiže dotáciu z fondov EÚ má prísne stanovený postup, ktorý je nutné dodržiavať, ak chce podnik, aby mu boli finančné prostriedky pridelené. Ako prvý krok si podnik musí premyslieť aké aktivity by chcel financovať z fondov EÚ, tento krok podniku pomôže sa lepšie orientovať pri výbere jednej z tzv. výziev, ¹ ktoré následne schvaľuje ich vyhlasovateľ.² Po výbere jednej z výziev si je podnik povinný ako žiadateľ o NFP (ďalej len žiadateľ) poriadne preštudovať jej podmienky aby sa uistil, či spĺňa podmienky na podanie žiadosti a aké dokumenty má predložiť spolu so žiadosťou o NFP (ďalej len „ŽoNFP“). Po výbere výzvy a preštudovaní jej podmienok si žiadateľ vytvorí prístup do verejnej časti internetového portálu www.itms2014.sk, slúžiaceho ako nástroj na podávanie ŽoNFP, ich implementáciu a monitorovanie fondov EÚ.

Žiadateľ prihlásený do portálu následne vyplní elektronický formulár ŽoNFP spolu s priloženými relevantnými dokumentami, ktorý následne predkladá vyhlasovateľovi výzvy v elektronickej aj papierovej forme na jej ďalšie spracovanie a kontrolu. Pri vypracovaní ŽoNFP postupuje v zmysle pokynov vyhlasovateľa výzvy aby sa uistil, že budú splnené všetky podmienky, v prípade akýchkoľvek následných otázok žiadateľ kontaktuje vyhlasovateľa výzvy. Po vypracovaní a odoslaní ŽoNPF žiadateľ priebežne sleduje webové stránky jej vyhlasovateľa, pretože výzva sa môže priebežne meniť, môže dochádzať k vydávaniu rôznych vysvetlení alebo metodických usmernení. Bližšie Informácie o ŽoNFP týkajúcej sa podniku COOP – TATRY, s.r.o. sú uvedené v Tabuľke č. 5 na ďalšej strane.

¹ Výzva - výzva na predkladanie žiadostí o finančný príspevok, predstavuje základný metodický rámec, ktorým vyhlasovateľ výzvy definuje základné požiadavky na pridelenie finančných prostriedkov na podporu aktivít jednotlivých projektov. Patria sem informácie o: období kedy je možné žiadosť o NFP predložiť, oprávnených žiadateľoch, oprávnených miestach realizácie projektu, oprávnených výdavkoch projektu a pod.

² Vyhlasovateľ výzvy - orgán, subjekt štátnej alebo verejnej správy, ktorý vyhlasuje konkrétnu výzvu a je zodpovedný za príjem, registráciu a spracovanie žiadostí o NFP, ktoré predložili žiadatelia v rámci výzvy.

Tabuľka č. 5 Prehľad informácií o ŽoNPF podniku COOP - TATRY, s.r.o.

Názov projektu	Výstavba zdroja vykurovania na báze OZE
Kód žiadosti	NFP310040T547
Kód výzvy	OPKZP-PO4-SC411-2018-41
Vyhlasovateľ výzvy	Slovenská inovačná a energetická agentúra
Poskytovateľ NFP	Ministerstvo ŽP Slovenskej Republiky
Žiadateľ o NFP	COOP - TATRY, s.r.o.
Požadovaná suma NFP	148 510,25 €
Schválená suma NFP (60%)	142 284,00 €
Suma spolufinancovania (40%)	94 856,00 €
Celková suma výdavkov projektu	237 140,00 €
Dátum registrácie žiadosti	03.12.2018
Dátum schválenia žiadosti	04.04.2019
Začiatok realizácie projektu	Apríl 2019
Koniec realizácie projektu	Január 2020

Zdroje: Vlastné spracovanie podľa ITMS2014+.

Stručný popis výzvy

Náplňou výzvy je výstavba zariadení na: využitie aerotermálnej, hydrotermálnej alebo geotermálnej energie s použitím tepelného čerpadla, využitie geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla, výrobu a energetické využívanie plynu z čističky odpadových vôd.

Stručný popis projektu

Cieľom projektu je výstavba zdroja tepla na báze OZE, pre štyri objekty nachádzajúce sa vo výrobnom areáli podniku COOP – TATRY, s.r.o. Medzi tieto objekty patria výrobná hala č. 1, 2, 3 a 4, centrálna plynová kotolňa a administratívna budova. V súčasnosti sú objekty vyhrievané plynovými kotlami umiestnenými v centrálnej plynovej kotolni. Nový zdroj tepla na báze OZE bude využívať aerotermálnu energiu s použitím

tepelného čerpadla. Výstavbou nového zdroja tepla podnik dosiahne zvýšenie hospodárnosti prevádzky zdroja tepla, zníženie vyprodukovaných emisií, zníženie nákladov na vykurovanie, zníženie negatívnych dopadov na životné prostredie a zlepšenie jeho kvality. Týmto krokom dosiahne aj zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR. (ITMS2014+, 2019)

Účtovanie dotácií na nákup DHM v účtovnej jednotke COOP – TATRY, s.r.o.

Pri účtovaní postupujeme v rámci opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktoré ustanovuje podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov. Legislatívu a postupy účtovania týkajúce sa účtovania o dotáciách sme si už uviedli v *podkapitole Účtovanie a vykazovanie dotácií*. Je nutné ešte raz podotknúť, že informácie o konkrétnom použití dotácie a účtovaní účtovných prípadov, ktoré v účtovnej jednotke nastali nemáme, a preto sme sa rozhodli pracovať s fiktívnymi údajmi.

Popis a formulácia účtovných prípadov

Účtovné obdobie 2019/2020: Účtovnej jednotke COOP – TATRY, s.r.o., bola 04. 04. 2019 priznaná dotácia na obstaranie parného kotla na báze OZE v sume 142 284,00 € (táto suma predstavuje 60 % -nú spoluúčasť na výdavkoch na nákup kotla, zvyšných 40 %, čiže 94 856,00 € bude účtovná jednotka hradieť zo svojich vlastných finančných prostriedkov). Dňa 27. 04. 2019 jej bola táto dotácia pripísaná na bankový účet. Dňa 30. 04. 2019 účtovná jednotka prijala faktúru za kotol a jeho inštaláciu vo vopred dohodnutej sume 237 140,00 € bez DPH, účtovná jednotka faktúru následne uhradila dňa 10. 05. 2019 z bankového účtu. V Tabuľke č. 6 je znázornené účtovanie v účtovnom období 2019/2020.

Tabuľka č. 6 Účtovanie o dotáciách v účtovnej jednotke COOP - TATRY s.r.o., v účtovnom období 2019/2020

Č.	Dátum	Doklad	Účtovný prípad	Suma EUR	Účtovací predpis	
					MD	D
1.	04. 04. 2019	ID	Nárok na dotáciu z fondov EU	142 284,00	347	384
2.	27.04. 2019	VBU	Pripísanie dotácie na bankový účet	142 284,00	221	347
3.	30. 04. 2019	PFA	Obstaranie a inštalácia kotla. (z vlastných zdrojov 40 %)	94 856,00	042001	321
			Obstaranie a inštalácia kotla (z dotácie 60 %)	142 284,00	042002	321
			DPH	47 428,00	343	321
4.	10. 05. 2019	VBU	Úhrada faktúry za kotol	284 568,00	321	221

Zdroj: Vlastné spracovanie

Poznámka: Podľa Pokyn MF SR č. 3400/1998-62 na zabezpečenie jednotného postupu pri uplatňovaní § 26 ods. 2 a § 33 zákona č. 286/1992 Zb. uverejnený vo FS č. 3/1998 – platný aj za účinnosti zákona č. 366/1999 Z.z. a zákona č. 595/2003 Z.z., sa parný kotol nepovažuje za technické zhodnotenie budov, ale za súbory hnutelných vecí a odpisuje sa samostatne.

Účtovné obdobie 2020/2021: Podľa plánu boli v januári roku 2020 a to dňa 10. 01. 2020, všetky práce na kotly dokončené a kotol bol zaradený do užívania. Účtovná jednotka účtuje o ročných odpisoch, keďže sa parný kotol nachádza v **odpisovej skupine 4**, odpisuje sa 12 rokov (**Príloha č. 1 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov**) a výška ročného odpisu je 19 762,00 € (237 140,00/12). Dňa 30. 12. 2019 účtuje účtovná jednotka o odpisoch vo výške 19 762,00 € a o rozpustení ekvivalentnej časti dotácie do výnosov vo výške 11 857,20 € (60 % z výšky odpisov). Účtovacie predpisy súvisiace s účtovným obdobím sú uvedené v Tabuľke č. 7

Tabuľka č. 7 Účtovanie o dotáciách v účtovnej jednotke COOP - TATRY s.r.o. v účtovnom období 2020/2021

Č.	Dátum	Doklad	Účtovný prípad	Suma EUR	Účtovací predpis	
					MD	D
1.	10. 01. 2020	ID	Zaradenie kotla do užívania	237 140,00	022	042
2.	30. 12. 2020	ID	Zúčtovanie ročného odpisu kotla	19 762,00	551	082
4.	30. 12. 2020	ID	Zúčtovanie časti výnosov do bežného obdobia	11 857,20	384	648

Zdroj: vlastné spracovanie

Takýmto spôsobom bude účtovná jednotka účtovať o odpisoch a o rozpustení ekvivalentnej časti výnosov aj v nasledujúcich účtovných obdobiach až pokiaľ sa suma oprávok³ nevyrovná sume vstupnej ceny dlhodobého majetku a majetok bude následne vyradený z používania a na účte 384 – Výnosy budúcich období bude vyčíslený nulový zostatok. Týmto krokom sa docieli, že prijatá dotácia bude mať na výsledok hospodárenia účtovnej jednotky neutrálny vplyv.

Proces, ktorým musel podnik prejsť pri podávaní žiadosti o dotácie bol zdĺhavý a byrokraticky náročný, ale v konečnom dôsledku mali tieto dotácie pozitívny vplyv na ochranu životného prostredia, rozvoj ekoinovačnej činnosti, zníženie nákladov na vykurovanie, zníženie vyprodukovaných emisií a podporu ekonomicky menej rozvinutého regiónu východného Slovenska.

³ Oprávky – kumulovaná suma odpisov

Záver

Naša záverečná práca mala za cieľ poukázať na potrebu zavádzania konceptov CSR a analyzovať jej výhody a nevýhody pre podnik pri jeho interakcii so stakeholdermi. Zistili sme, že zavádzanie CSR má na stakeholderov a okolie podniku pozitívny dopad týkajúci sa environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov podnikateľského a bežného života. Práve z týchto dôvodov sa CSR vo svete darí veľmi rýchlo a kvalitne expandovať, dnešná spoločnosť už nie je zameraná len na spotrebu, ale zaujímajú ju aj sociálne rozdiely, životné prostredie a trvalo udržateľný rozvoj. Tu treba podotknúť, že zatiaľ čo v ekonomicky najrozvinutejších krajinách sveta sa podnikanie využívajúce CSR stáva samozrejmosťou a kooperácia medzi verejným sektorom, obyvateľstvom a podnikmi je na vysokej úrovni, čomu napomáha vláda svojou aktívnou podporou CSR, slovenské štátne subjekty uplatňujú v otázke CSR skôr pasívnejší prístup. Naša vláda si uvedomuje pozitívny vplyv spoločensky zodpovedných podnikov na národné hospodárstvo, ale koná skôr ako tichý pozorovateľ sledujúci súlad podnikov s existujúcimi nariadeniami bez existencie zreteľnej podpory CSR, to znamená, že neupravuje legislatívu smerom k jej väčšej transparentnosti pre tieto podniky. Takýto prístup je postačujúci v krajinách s vybudovanou bohatou podnikateľskou infraštruktúrou, nie však v krajinách, v ktorých sú obchodné vzťahy medzi subjektami na rozvíjajúcej sa úrovni.

Pozitívnym impulzom pre podniky sú dotácie poskytované na rôzne účely súvisiace s CSR, ktorých problematike sme sa v našej práci venovali. Podniky ako účtovné jednotky sú povinné o dotáciách účtovať a taktiež ich vykazovať v účtovnej závierke. Po teoretickom objasnení pojmu dotácia a legislatívneho rámca upravujúceho túto problematiku sme sa v 3 kapitole našej práce venovali podniku z COOP – TATRY, s.r.o. z východoslovenského regiónu, ktorému boli poskytnuté dotácie z fondov Európskej Únie na jeho ekoinovačnú činnosť. Z analýzy fiktívnych účtovných prípadov sme mohli spozorovať, že tieto dotácie mali nulový vplyv na výsledok hospodárenia tejto účtovnej jednotky. Aj keď proces, ktorým musel tento podnik prejsť pri podávaní žiadosti o dotácie bol mimoriadne zdĺhavý a byrokraticky náročný, v konečnom dôsledku mali tieto dotácie pozitívny vplyv na ochranu životného prostredia, rozvoj ekoinovačnej činnosti a podporu ekonomicky menej rozvinutého regiónu východného Slovenska.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje

Drucker P. F.. *Inovace a podnikavost'*. Praha: Management Press, 1993. 266 s. ISBN 80-85603-29-2

HORÁKOVÁ, I., STEJSKALOVÁ, D., ŠKAPOVÁ, H. 2008. *Strategie firemní komunikace*. 2. vydanie. Praha : Management Press, 2008. 234 s. ISBN 808-59-439-990

LESÁKOVÁ, E. 2005. *Inovácie - predpoklad rozvoja a rastu malých a stredných podnikov v procese globalizácie ekonomiky*. Katedra marketingu, obchodu a svetového lesníctva Drevárskej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene. 2005. ISBN 80-89029-97-3, [cit. 2019- 03-27],

MOLNÁR. P., DUPÁL. A. *Manažment inovácií podniku*. Bratislava: Ekonóm. 2005. s. 167 ISBN 80-225-2009-8.

PUTNOVÁ, A. *Sociální odpovědnost a etika podnikání: studijní text pro kombinované studium*. Brno: CERM. 2004, 57 s. ISBN 80-214-2784-1.

SKLENKA, M. ŠLOSÁROVÁ, A. HORNICKÁ, R, – BLAHUŠIAKOVÁ. M. 2016. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Bratislava: Walters Kluwer. 2016. 320 s. ISBN 978-80-8168-489

Zajko M. a kol.. *Inovácie: podniková prax, vzdelanie a teória*. Bratislava: STU v Bratislave, 2011. 230 s. ISBN 978-80-85659-65-8

Internetové zdroje

ANDERSEN, M. M. 2008. Eco-innovation: Towards a taxonomy and a theory. In *Entrepreneurship and Innovation lonline*. Copenhagen, CBS, Denmark, June 17 - 20, 2008. [cit. 2019-15-03] [online]. Dostupné na internete: https://www.researchgate.net/publication/228666208_Eco-innovation-towards_a_taxonomy_and_a_theory

Business Leaders Forum. Čo je zodpovedné podnikanie? [cit. 2019-03-04] [online]. Dostupné na internete: <https://www.nadaciapontis.sk/projekty/blf/co-je-zodpovedne-podnikanie/>

FRIEDMAN, M. *The Social Responsibility of Business is to Increase its Profits.* . [cit. 2019-10-04] [online]. Dostupné na internete: <http://umich.edu/~thecore/doc/Friedman.pdf>

IKT klaster Z@icT. *Čo sú inovácie.* [cit. 2019-03-04] [online]. Dostupné na internete: <http://www.zaict.sk/content.php?id=29&lang=sk>

ITMS2014+. [cit. 2019-10-04] [on-line]. Dostupné na internete: <https://www.itms2014.sk/schvalena-zonfp?id=f03ab2aa-36d2-4852-9857-5ccfacd5090c>

Managementmania. ISO 14001 Systémy environmentálneho manažmentu. [cit. 2019-10-04] [online]. Dostupné na internete: <https://managementmania.com/sk/iso-14001>

MINTÁL, J., Investičné dotácie v podvojnom účtovníctve. [cit. 2019-10-04] [online]. Dostupné na internete: <https://www.uad.sk/investicne-dotacie-v-podvojnomo-uctovnictve->

Nadacia Pontis. *Via Bona Slovakia inšpiruje firmy na Slovensku k zodpovednému podnikaniu.* [cit. 2019-19-04] [online]. Dostupné na internete: <https://www.nadaciapontis.sk/projekty/via-bona-slovakia/o-via-bone/>

Obchodný register slovenskej republiky. [cit. 2019-10-04] [on-line]. Dostupné na : <http://www.orsr.sk/vypis.asp?!D=3365&SID=8&P=1>

OECD. *Eco-Innovation in Industry: Enabling Green Growth.* Paris : OECD, 2009. [cit. 2019-10-04] [online]. Dostupné na internete: http://www.imamidejo.si/resources/files/eco_innovation_oecd.pdf.

Rodová rovnosť. Zamestnávateľ ústretový k rodine, rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí. [cit. 2019-10-04] [online]. Dostupné na internete: <https://www.gender.gov.sk/aktivita/zamestnavatel-ustretovy-k-rodine-a-rodovej-rovnosti/>

Časopisové zdroje

BUSSARD, A., MARKUŠ, M., BUNČÁK, M., MARČEK, E.: *Spoločensky zodpovedné podnikanie.* Bratislava: Nadácia Integra, 2005, 112 s. [online]. Dostupné na: http://www.nadaciapontis.sk/tmp/asset_cache/link/0000013632/Publikacia_SZP.pdf

HORBACH, J. -RAMMER, CH. -RENNINGS, K. 2011. Determinants of Eco-innovations by Type of Environmental Impact, ZEW Discussion Paper [online]. Roč. 2011, č. 27, 65 s. Dostupné na internete: <http://ftp.zew.de/pub/zew-docs/dp/dp16053.pdf>

MAGAZÍN PRE PRIEMYSELNÚ EKOLOGIU. 2015. [on-line] Roč. 18., č. 1, 14 s. ISSN 1335-874X. Dostupné na internete: http://www.21storie.sk/data/1_2015_web.pdf

Použitá právna úprava

Medzinárodná norma ISO 14001

Pokyn MF SR č. 3400/1998-62 na zabezpečenie jednotného postupu pri uplatňovaní § 26 ods. 2 a § 33 zákona č. 286/1992 Zb. uverejnený vo FS č. 3/1998 – platný aj za účinnosti zákona č. 366/1999 Z.z. a zákona č. 595/2003 Z.z., Príloha č. 1 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Zákon č 370/2018 Z. z. o štátnom rozpočte v znení neskorších predpisov

Zákon č. 333/2004 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov

Zákon č. 286/1992 Z. z. o daniach z príjmov zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

Zákon č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona 56/2009 Z. z.,

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,

Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskych spoločenstiev,

Zákon č. 56/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon číslo 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a v zmene a doplnení niektorých zákonov,

Zákon č. 434/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Zákon č 370/2018 Z. z. o štátnom rozpočte (ďalej len, „zákon o štátnom rozpočte“)